

Foto: MojPortal.hr

SERIJAL ISPOVIJESTI

Branitelji - Tri života u jednom: "Kad utihne oružje, počinje najteži rat - onaj za povratak u život"

Ove su nam ispovijesti pokazale da branitelji nisu jednodimenzionalni heroji iz udžbenika nego kompleksni ljudi s dubokim ranama, ali i s velikom snagom volje i sposobnošću da i dalje doprinose društvu

30.11.2025. u 20:20

Piše: Nikica Puhalo

VEZANE VIJESTI

ŽIVOTNA PRIČA

Edim Muratović: "80 posto mojih prijatelja je poginulo ili umrlo. Danas se borim za one koji su živi"

ISPOVIJEST

Krešimir Ivančić: "Bio sam na rubu kada su mi ubili tatu, evo što me vratilo u život..."

ŽIVOTNA PRIČA

Edim Muratović: "80 posto mojih prijatelja je poginulo ili umrlo. Danas se borim za one koji su živi"

ŽIVOTNA PRIČA

Alen Skender: "Danas je naša uniforma radno odijelo, a oružje - ruke. Kome treba pomoć, tu smo"

MojPortal.hr je objavio seriju tekstova pod egidom "Branitelji - tri života u jednom". Riječ je o intimnim, dirljivim i opsežnim životnim pričama hrvatskih branitelja ispričanim u prvom licu. Ideja je bila da se priče ne temelje na povijesnim datumima nego upravo na samom životu branitelja i to kroz tri dijela: prvi dio koji govori o djetinjstvu, odrastanju i mladenačkim snovima, drugi dio koji govori o okolnostima u kojima ih je zatekao rat i događajima koje su proživjeli tijekom Domovinskog rata, a treći je bio posvećen često složenom povratku u mirnodopski život nakon proživljenih ratnih trauma. Sada, 30 godina nakon završetka rata, napokon je bilo moguće prvi put ispisati ove jedinstvene priče na ovakav način.

Završavamo serijal "Branitelji - tri života u jednom," projekt koji je hrabro otvorio vrata iza uobičajenih narativa o Domovinskom ratu.

Cilj kojeg smo si postavili bio je dublje razumijevanje onoga što čini život hrvatskog branitelja - život podijeljen na tri kritične i međusobno isprepletene faze: život prije rata, život u Domovinsko ratu i, ono najvažnije te često i teže od samih bitaka, život poslije rata. Kroz iznimno iskrena svjedočanstava, dobili smo uvid u složenu prirodu ljudske žrtve, otpornosti i transformacije.

Opsežne, emotivne i iskrene priče branitelja otkrile su nam, zapravo, univerzalnu istinu: kada oružje utihne, za mnoge započinje najteži rat, onaj za vlastiti opstanak i pronalazak novog smisla života.

Jer rat je uvijek nenormalno stanje, a čovjek se s vremenom navikne na njega. A kad rat završi i nastupi mir, često je jako

teško - kako za samog sudionika rata tako i za ljude koji ga okružuju - vratiti se u ono što se kolokvijalno naziva normalan život.

Vratiti mir u sebe i sebe u mir.

Svjedočanstva koja smo objavili ponajprije govore o neizmjerljivoj cijeni slobode i neizbrisivim ožiljcima koje je ostavila. Dirnula nas je bol i trauma gubitka s kojima se nosio **Krešimir Ivančić** nakon što je ostao bez oca kao i njegova borba protiv želje za osvetom u kojoj je na kraju (i na sreću) pobijedio.

Krešimir Ivančić/Foto: MojPortal.hr

Slušali smo o stravičnom kontekstu u kojem je **Edim Muratović** iz Garešnice izgubio osamdeset posto svojih prijatelja i suboraca, ali se posvetio pomaganju onima kojima je pomoć bila najpotrebnija, a nisu je znali, a ponekad ni htjeli tražiti.

Edim Muratović/Foto: MojPortal.hr

Snažna su i svjedočanstva o psihičkoj cijeni, poput onog Daruvarčanke **Jitke Pleša** koja je ogolila svoju dugogodišnju borbu s PTSP-om, nastalom nakon što je svjedočila smrti i sama se borila za život. To je podsjetnik da je rat ostavio trajne ožiljke na duši, a ta bitka s traumom i sjećanjem često je doživotna.

Foto: MojPortal.hr

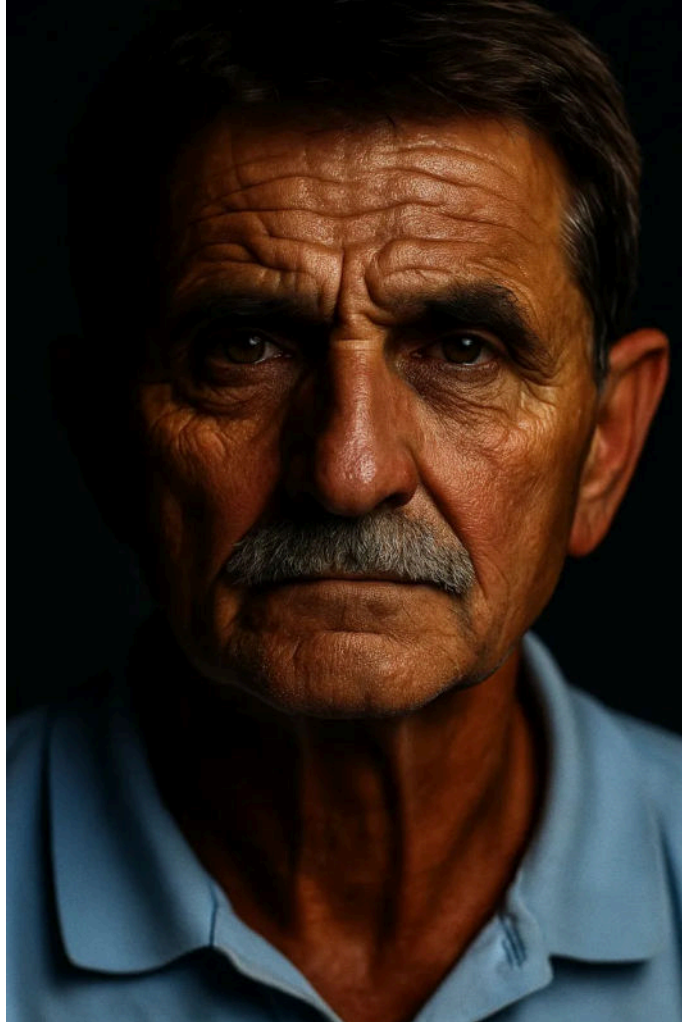
Ipak, iz tih dubokih osobnih priča izranja i narativ o golemoj ljudskoj otpornosti. Kada se zastava pobjednički zavijorila, za mnoge branitelje, poput **Olivera Ivanovića** iz Prekopakre koji je u rat otišao s tek 15 godina, počeo je "pravi rat" - onaj za povratak u civilni život i suočavanje s budućnošću koja više nije imala jasno definirane linije fronta. To je **borba s integracijom**, s tišinom i često s nerazumijevanjem okoline te problemima s pronalaženjem svog mjesta u civilnom društvu.

Hrvatski branitelj Oliver Ivanović/Foto: MojPortal.hr

Pakračanin **Marko Martinelli** je utjelovio taj oprez, ističući da ne voli pričati o ratu; no pristao je otkriti ono najvažnije - veliki ponos na zajedništvo koje se stvorilo tijekom rata i doprinos u obrani Pakraca.

Najinspirativniji segment serijala jest prikaz transformacije - kako se u ostacima ratne prošlosti rađa nova, plemenita svrha. Ti preživjeli junaci pronašli su svoj treći život, a njihove priče ilustriraju kako se ratni duh zajedništva i služenja prenio u mirnodopske aktivnosti.

Marko Martinelli/Foto; Privatni album

Mnogi od njih nisu pristali na status "umirovljenika" nego su i nakon rata htjeli pokazati kako su, dok god ih zdravlje služi, spremni pomoći zajednici i njezinom razvoju.

Alen Skender iz Grubišnog Polja je svoju novu "uniformu" pronašao u radnom odijelu i radu u Dobrovoljnom vatrogasnom društvu. Slično, Edim Muratović, unatoč velikom osobnom gubitku, svoju energiju usmjerio je na borbu za žive suborce, za one koji i dalje trebaju podršku u miru. Kroz pronalazak mira, bilo kroz obitelj, rad ili aktivizam, ovi ljudi pokazuju da je duh branitelja i dalje jak iako su prošli brojne teške trenutke u kojima su, kako su neki od njih i sami priznali, plakali kao mala djeca.

Alen Skender/Foto: Nikica Puhalo/MojPortal.hr

Emotivna je bila i ispovijest **Dinka Tandare**, branitelja iz Bjelovara koji je sa svojim bratom Antom krenuo u obranu Hrvatske i potom ga 8. rujna 1991. izgubio u Kusionjama, u pokolju u kojem je živote izgubilo ukupno 20 branitelja. No, najgore je bilo to što je potom uslijedila **Dinkova** mukotrpa potraga za bratovim tijelom koje je na kraju pronađeno krajem siječnja 1992. u masovnoj grobnici.

Dinko Tandara danas /Foto: Privatni album

Serijal "Branitelji - tri života u jednom" trebao bi biti lekcija o otpornosti, kontinuiranoj transformaciji i trajnoj odgovornosti ljudskog bića. Ove su nam ispovijesti pokazale da branitelji nisu jednodimenzionalni heroji iz udžbenika nego kompleksni ljudi s dubokim ranama, ali i s velikom snagom volje i sposobnošću da i dalje doprinose društvu.

Treba reći i da neki koje smo kontaktirali nisu htjeli javno razgovarati iako ih njihova okolina doživljava kao heroje koji su u prijelomnim bitkama svojom hrabrošću spasili kako grad tako i mnoge živote. Imali su svoje osobne razloge i rat je na njima, bez obzira na pobjedu, ostavio duboke ožiljke koji ni danas nisu zacijelili. Najupečatljivija rečenica jednog od njih, a riječ je o jednom od tadašnjih zapovjednika, bila je:

- Nemojte se ljutiti, ali ne bih pričao o tom vremenu...
Najiskrenije, bio bih najsretniji kad bih sve to što se tada događalo mogao jednostavno - zaboraviti.

Hvala svim sudionicima serijala što su nam dopustili uvid u svoja tri života u jednom. Njihova priča nije završila s ratom - ona se nastavlja svakim novim danom u civilnom životu, služeći kao trajni podsjetnik na to što doista znači biti borac za život, kako u ratu tako i još više u miru.

No, tako nije završila ni naša priča. U međuvremenu smo odlučili na isti način napraviti još nekoliko priča s braniteljima koje ćemo potom ukoričiti u zbirku kako bismo generacijama koje dolaze u obliku knjige ostavili dokument vremena koji će kroz intimne cjeloživotne ispovijesti branitelja trajno svjedočiti o surovosti rata, o važnosti držanja ispravnih životnih stavova čak i u najtežim trenucima kao i o možda najvažnijoj rečenici koju su svi s kojima smo razgovarali u jednom trenutku izrekli:

- Ne ponovilo se.

(Članak je objavljen u sklopu projekta "Branitelji - tri života u jednom" i uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti)

Dobijte informaciju odmah, zapratite nas na [Facebooku](#) i [TikToku!](#)

BRANITELJI

DOMOVINSKI
RAT

ISPOVIJESTI

TRI ŽIVOTA U
JEDNOM

SERIJAL

NAJNOVIJE

---

2. DIO ISPOVIJESTI

Dinko Tandara:
"Vukovarska kolona i
ona iz '95. nisu iste.
Znamo što su oni '91.
radili vojnicima i
civilima"

UZMITE ULAZNICE

Večer smijeha u
Bjelovaru: Saznajte što
se dogodi kad se
sretnu Makedonac,
Srbin i Hercegovac

SPONZORIRANI SADRŽAJ

U Daruvarске toplice
stiže industrijski
komposter: "Korak
prema održivom
turizmu i kružnom
gospodarstvu"

BILOGORO U SRCU TE NOSIM

Sve je spremno za
jubilarni festival u
Velikom Trojstvu:
"Organiziran
autobusni prijevoz iz
Bjelovara"